

A KIS ÚT

Szeretnék választ kapni arra a kérdésre, hogy mi a különbség a kicsinyesség és a kis dolgokban való hűség között? Szerintem az elmélyedt lelkiéletől elválaszthatatlan a kis dolgokban való hűség. A kis útnak is ez a lényege; mert kevés ember életében adódnak lehetőségek nagy hőstettek végrehajtására, Isten iránti szeretetünket a mindennapi életben való helytállásunkkal mutathatjuk meg. A mindennapi élet pedig kicsinyességek sorozata, ha ezekben nem törekszünk hűségre, alig tehetünk valamit is. Környezetemben többen kicsinyesnek és aggodalmaskodónak tartanak. Egyik sem szeretnék lenni, ezért kérek felvilágosítást.

Kicsinyesség... kis dolgokban való hűség...

Valóban nagyon közeli rokonságban lévő fogalmak, látszat szerint. Pedig az egyik erény, a másik bosszantó emberi gyarlóság, sőt lehet olyan farizeusi bűn is, amire az Úr Jézus „jajt” mondott.

Van-e a kettő között határozott különbség? Vajon a kicsinyeskedés nem „foglalkozási betegsége”-e annak, aki a kis dolgokban hűségre törekszik, vajon nem törvényszerű-e szinte, hogy az érzékeny lelkiismeret aggodalmaskodásra vezet? Nincs-e elég példa arra, hogy jóakarátú emberek mindég jobban belekeverednek a különböző valóságos és vélt kötelességek hálójába annyira, hogy végül is szinte mozdulni sem mernek, nehogy bűnt kövessenek el?

A kis dolgokban való hűség és a kicsinyesség között határozott a különbség, s olyan szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a választ ebben a kérdésben maga az Úr Jézus adja meg.

A kis dolgokban való hűséget határozottan dicséri a Szentírás: „Jól van derék és hű szolgál, mivel kevésben hű voltál, sokat bízok rád, menj be Urad örömebe!” (Mt. 25, 23.) A kicsinyességet viszont ugyanilyen határozottsággal ítéli el: „Jaj nektek írástudók és farizeusok, ti képmutatók! Tizedet adtok mentából, ánizsból és köményből, de elhanyagoljátok, ami fontosabb a törvényben: az igazságságot, az irgalmasságot és a hűséget... Ti vak vezetők! Megszűritek a szűnyogot, a tevét meg lenyelitek!” (Mt. 23, 23–24.)

A kis dolgokban való hűség és a kicsinyeskedés közötti különbség nyilvánvaló: az elsőt a szolgálat szelleme jellemzi, a másikat utálatos öncélúság; a hűség Ura akaratát keresi mindenben, ezért helyes arányban szemléli a teendőket, a kicsinyeskedés önmagát teszi központnak, ezért jellem-

zője az aránytalanság: csak a kis, jelentéktelen ügyeket veszi figyelembe, a lényeget semmiben sem látja tisztán. A hűség: szeretet a legkisebbekben is, finomság és érzékenység a kegyelem aprónak tűnő rezdüléseivel szemben is; a kicsinyesség: önféjűség, a saját tökéletességében gyönyörködő vakság.

A kis dolgokban való hűségre meghatóan szép magyar kifejezést ismerünk: tapintatos embernek nevezzük azt, aki a legkisebben is művésze a szeretetnek, szinte lelki csápjai vannak, amikkel finoman megérti, mikor mit kell tenni, hogy az Isten iránti és a felebaráti szeretetet az adott körülmények között a legjobban szolgálja. Ezért tulajdonképpen nagyvonalú, nem sémákban gondolkodik, hanem érzi és éli az életet. Bátor is, mert nem fél a hátrányos látszatoktól, nem bújik el a paragrafusok drótsövénye mögé, nem rejti el a talentumot — hogy baja ne történjék —, hanem kamatoztatja, mer kockáztatni, hogy szolgálhassa a szeretetet. Látszólag kis dolgokat tesz, valójában nagy értékeket szolgál.

Első pillanatra együgyű és kissé fantasztikus annak az asszonynak a története, aki észrevette, hogy családjában reggelenként egyre inkább romlik a hangulat. A férj, a gyerekek rosszkedvűek, zsörtölődők, a hangulat feszült, könnyen és gyakran tör ki veszekedés. Mit tegyen? Családjá legnagyobb meglepetésére egy reggel nem a megszokott takarítási pongyolában, hanem csinosan felöltözve jelent meg a reggelinél. Valamit morogtak, nem törődött vele. Másnap más ruhát vett fel, a harmadik nap estélyi ruhával lepté meg övét. Ez alkalommal nevettek rajta; elviselte. Ma már mindennapos találgatás tárgya, hogy a mami milyen új trükköt talál ki reggelenként. A célt elérte: a rossz hangulat, a már-már megszokot-

tá vált áporodott savanyúság megszünt. Kicsiség, gyerekesség, „magis admirandum quam imitandum”, inkább csodálandó, mint követendő, de mégis érezzük, hogy aranyfénye van, mert szeretetből származott és a szeretet találékony.

A kis dolgokban való hűségre mindig jellemző a nagy és megértő szív. Tulajdonképpen nem is más ez, mint nagyvonalúság, sőt több: áldottság. „Boldogok a békességesek, mert ők Isten fiainak hivatnak.” Egy más világnak az örökkévalóságnak friss levegőjét árasztják magukból, s bár életük szétforgácsolodottnak tűnik az ezernyi apró szeretetszolgálatban, mégis egységes, mert következetesen megvalósul a szentpáli elv: mindenkinek mindene lenni Krisztusért. A békességesek lelkület jutalma is ennek a hűségnek és egyszersmind alapja is. Ma már a természettudósok is egyre jobban vizsgálják és az ember uralma alá hajtják azokat a törvényszerűségeket, amiket magyarosan így nevezhetünk: önmagát erősítő folyamat. A lelki életben régóta ismeretesek ezek. A kegyelem gyengéd érintésének engedelmeskedő lélek hűségével megnyitja a nagyobb kegyelmek forrását, ennek engedelmeskedve újabb áldások forrása nyílik meg. Nincs ennek vége, a lélek mondhatni nemes versenyre kelt az Istennel. Mintha elhanyagolható semmiségből indulna ki, de ha egyszer sodrásba került a lélek, a folyamat „önmagát erősíti” és a „szomorúság örömmre változik”. A szenteknél ez a sodrás oly nagy, hogy már semmilyen áldozat sem tűnik elegendőnek, a lélek minél többet kap, annál többet szeretne adni, de áldozatának eredménye a még több kegyelem. Mi, akik mindezt mint megfigyelők látjuk, sokszor a külső eredményektől elkápráztatva nem vesszük észre, hogy az egész folyamatnak alapja az első hűség látszólag talán egészen csekély dologban.

Nem lehet tehát eléggé nyomatékosan hangsúlyozni, hogy a lelki életben a kis dolgokban való hűség, az apró szeretetszolgálatok meg nem szűnő láncán milyen jelentőségű. S talán így tudjuk bemutatni azt is, hogy a kicsinyeskedés mennyire teljesen más jellegű.

A kicsinyesség minden esetben énközpontú. A német nyelvű aszkétikus irodalomnak ma már elfogadott szak-

kifejezése az „Ich-Krampf”, az „Éngörcs”. A kicsinyes ember valósággal görcsöt kap arra a gondolatra, hogy ha minden ember tökéletlen és minden embernek vannak hibái, akkor ő maga is tökéletlen, ő maga is tele van hibával. Igyekezete, hogy minden hibáját kiirtsa és így kerüljön a többi ember fölé, valóban görcsös, bűne és büntetése egybeesik: kicsinyessé válik, kiszűri a szűnyogot, mert az tisztátalan, és ő önmaga méltóságának tartozik azzal, hogy benne semmi tisztátalan ne legyen. Ebben a kicsinyeskedésben nincs semmi nagyvonalúság, nincs semmi bátorság, nem ismeri sem a „kigyó okosságát”, sem a „galamb szelídségét”, csak a merevséget ismeri. Az Úr Jézus a kicsinyes farizeusokról azt mondja, hogy három „tevét” nyelnek le, míg szűrógetik a szűnyogot: igazságtalanok, irgalmatlanok és hűtlenek.

Igazságtalan a kicsinyes lelkű ember, mert nem hajlandó kinek-kinek a magáét megadni, csak egyet tud és ismer: az önmaga mértékét, ezzel mér mindenkinek. Irgalmatlan is, mert könyörület nélkül elítéli azt, aki nem olyan, mint ő maga, s nem úgy viselkedik az élet ezernyi helyzetében, ahogy ő viselkedne. Teljességgel értelmetlen előtte az Úr Jézus mondása: a szombat van az emberért és nem az ember a szombatért. Föltétlen törvénytisztelő, de kicsinyesen, mint a farizeusok, akik elítélték a szombaton gyógyító Jézust. És hűtlen is a kicsinyes, hűtlen az Istenhez és embertársaihoz, mert valójában csak egyhez hű — önmagához.

Külön érdekesség a kicsinyes lelkületű ember vaksága. Az egészre nincs is szeme, de nem is akarja látni az egészet, hiszen csak egyre törekszik: hogy ő maga feddhetetlen legyen. Ősi példája ennek az a szerzetes, aki annyira pontosan értelmezi a szegénységet, hogy egy gombostűt találván, az előljáróhoz szalad és engedélyt kér, hogy megarthassa, de arra nem gondol, hogy egy tűért — semmi értékért — óriási értéket lopott el, az előljáró mindennél drágább idejét.

Mi a különbség tehát a kis dolgokban való hűség és a kicsinyesség között? A szó legszorosabb értelmében ég és föld. A kis dolgokban való hűség a gyöngéd és tapintatos, szolgálatkész és szeretni akaró lélek mindenre, a legkisebbre is kiterjedő fi-

gyelme, a kicsinyesség pedig az önmaga tökéletességével és csakis az önmaga tökéletességével törődő ember „Ich-Krampf”-ja. Nem tagadhatjuk: a kicsinyes ember is képes komoly áldozatokra, hiszen a farizeusok élete sem lehetett könnyű, a szabályok és előírások százait kellett állandóan szem előtt tartaniok és majdnem minden lépésüket törvények és hagyományok irányították. A kicsinyes ember tudatában is van élete áldozatainak, de kárpótolja magát azzal, hogy elbizakodott „mint afféle igaz”. A történelem folyamán a kicsinyesség megnyitott a vallásnak és hány ezer embert taszított messze Istentől, az persze olyan kérdés, ami nem fér bele ebbe a keretbe, de bizonyos, hogy a farizeusi típus örök emberi valóság, azért is foglal olyan nagy helyet a

Szentírásban az Úr Jézusnak ellenük való küzdelme.

A kérdezőnek ezek után már csak azt kell önmagában tisztáznia: ha valóban Isten és a felebaráti szeretet mozgatja tetteit és felismeri a szerszolgálatnak legkisebb lehetőségét is, akkor nem kicsinyes. Ha az önmaga megbecsülése — mások megítélésével és veszekedő, kárpáló viselkedéssel párosulva — mindennél fontosabb, akkor kicsinyes. Persze valamennyien mind a két kérdésre igent mondhatnak, mert ez a kettő alaptermészetünkönél fogva összekeveredett, de ez egyszermind egyik komoly lelki programunk: a hűséget erősíteni, a kicsinyességeket pedig nap mint nap sikeresebben elkerülni.

Eglis István

N A P L Ó

ÚJ SZENTSZÉKI LITURGIKUS RENDELKEZÉSEK ÉS ENGEDMÉNYEK.
Az alábbiakban szeretnénk olvasóinkat megismertetni az elmúlt években kiadott fontosabb szentszéki liturgikus rendelkezésekkel és engedményekkel.

I.

A liturgikus rendelkezések közül említést érdemelnek:

1. *Változás a nagypénteki liturgiában a 8. ünnepélyes könyörgés szövegében.* A Rítuskongregáció 1959 május 19-én kelt rendelkezésével törölte a nagypénteki liturgiában a zsidókért mondandó ünnepélyes könyörgés szövegéből a „perfid” (hítségök, hűtlenség) és a „perfidia” (hítség, hűtlenség) szavakat és ezzel kapcsolatban az oráció textusában kisebb módosítást eszközölt. Amikor XII. Pius pápa 1955-ben a nagyhét liturgikus rendjét megújította (Maxima redemptionis nostrae mysteria, 1955. XI. 16.), úgy intézkedett, hogy a „Pro conversione Iudaeorum” mondandó könyörgésnél is legyen térdhajtás, melyet egészen addig hosszú évszázadokon keresztül elhagytak azzal a megfontolással, hogy a zsidók csak gúnyból, képmutatás szándékkal és nem tiszteletből hajtottak térdet Jézus előtt (Mt. 27, 29 és Mk. 15, 19) és ezért nem érdemlik meg, hogy az érettség mondott orációban térdet hajtsanak, ahogy ezt metzi Amalarius már a 9. században megfogalmazta. A jelenlegi rendelkezéssel XXIII. János pápa a mai nyelvfejlődés alapján bántó értelmű „perfid” és „perfidia” szavakat, „melyek eredeti értelemben a legpontosabbak voltak, most pedig fűlsértők”, törölte, s egyben „súlyos és komoly intellemmel is fordul mindannyiunkhoz; azzal nevezetesen, hogy felfokozott igaz keresztény szeretettel legyünk embertársaink iránt, soha meg ne sértsük mások vallási érzékenységét, s a tőlünk telő legnagyobb odaadással küzdjünk a faji gyűlölködés ellen”.

2. *Változás a Krisztus Király ünnepén mondandó felajánló ima szövegében.* Az Apostoli Paenitentiaría 1959 július 18-án kelt rendelkezésével a Krisztus Király ünnepére előírt, az emberi nem felajánlását tartalmazó „Uram Jézus, az emberi nem Megváltója...” kezdetű imádság (v. ö. XI. Pius: „Quas primas”, 1925. XII. 11.) szövegéből a már fentebb említett megfontolás alapján a zsidókra és a mohamedánokra vonatkozó következő szakaszt törölte: „Légy Királya mindazoknak, akik még a bálványimádás és az izlám sötét árnyékában